

**Výkon rozsudků Evropského soudu pro lidská práva
ve věcech č. 9264/15 a 15741/15
B. Ů. proti České republice; Sládková proti České republice**

Společná akční zpráva předložená vládou České republiky dne 24. července 2024

V rozsudcích ze dnů 6. října 2022 a 10. listopadu 2022, které nabyly právní moci podle čl. 44 odst. 2 písm. b) Úmluvy, Soud rozhodl, že došlo k procesnímu porušení článku 3 Úmluvy, neboť vnitrostátní orgány účinně nevyšetřily tvrzení stěžovatelů o špatném zacházení, kterému je údajně měli podrobit policisté.

Soud shledal porušení článku 3 Úmluvy v jeho procesní části ze dvou hlavních důvodů. *Zaprvé*, dospěl k závěru, že Generální inspekce bezpečnostních sborů¹ („GIBS“) nezahájí vyšetřování, pokud z výsledků šetření vnitřní kontroly policie nevyplyne, že mohl být policistou spáchán trestný čin, a že GIBS sama neprovedla vyšetřovací úkony a ve svých závěrech se opřela o závěry vnitřní kontroly policie. *Zadruhé*, stěžovatelé nebyli vyslechnuti ani poučeni o svých právech jakožto oběti údajného špatného zacházení, nemohli nahlédnout do spisového materiálu ani nebyli řádně informováni o postupu a ukončení šetření věci, resp. obdrželi pouze strohou informaci o výsledku šetření.

Jelikož oba rozsudky nastolují shodné otázky, předkládá vláda k Soudem přijatým závěrům společnou akční zprávu. Zpráva má za cíl informovat Výbor ministrů o individuálních a obecných opatřeních přijatých za účelem výkonu výše uvedených rozsudků.

I. INDIVIDUÁLNÍ OPATŘENÍ

Soudem přiznané spravedlivé zadostiučinění ve výši 12 800 € (B. Ů.) a 8 000 € (Sládková) bylo vyplaceno ve dnech 17. února 2023 a 12. dubna 2023.²

Vláda připomíná, že zákon o Ústavním soudu skýtá možnost podat na základě rozsudku Soudu návrh na obnovu řízení před Ústavním soudem.³ Stěžovatelé této možnosti nevyužili.

Vládní zmocněnec se dále dotázal Nejvyššího státního zastupitelství („NSZ“), zda považuje za možné oba případy znovu prošetřit. NSZ vzhledem k okolnostem odpovědělo záporně. Poukázalo zejména na dobu uplynulou od předmětných událostí a počátečního šetření (2013) a její negativní vliv na kvalitu případného nového šetření údajného špatného zacházení

---

¹ GIBS je podle zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů („zákon o GIBS“) od 1. ledna 2012 výlučným orgánem veřejné moci, jehož úkolem je mimo jiné vyšetřovat trestné činy spáchané příslušníky policie.

² Bližší informace poskytnete na vyžádání Kancelář vládního zmocněnce České republiky.

³ Ustanovení § 119 zákona o Ústavním soudu, ve znění zákona č. 404/2012 Sb., mimo jiné stanoví, že rozhodovali Ústavní soud ve věci, v níž mezinárodní soud shledal, že zásahem orgánu veřejné moci bylo v rozporu s mezinárodní smlouvou porušeno lidské právo nebo základní svoboda, lze proti takovému rozhodnutí Ústavního soudu podat návrh na obnovu řízení. Ustanovení § 119b mimo jiné stanoví, že je-li nález Ústavního soudu v rozporu s rozhodnutím mezinárodního soudu, Ústavní soud nález zruší. Zruší-li Ústavní soud svůj předchozí nález, znovu projedná původní návrh na zahájení řízení a vychází při tom z právního názoru mezinárodního soudu.

ze strany příslušníků policie. Dále upozornilo na promlčecí dobu podle příslušných ustanovení trestního zákoníku.⁴

S ohledem na výše uvedené je vláda toho názoru, že ve věcech stěžovatelů není zapotřebí přijímat žádná další individuální opatření.

II. OBECNÁ OPATŘENÍ

A. ŠÍŘENÍ POVĚDOMÍ A ANALÝZA ROZSUDKŮ

Ministerstvo spravedlnosti zveřejnilo překlad rozsudků ve své nové online databázi judikatury Soudu (<https://mezisoudy.cz/databaze-judikatury>)⁵ a jejich anotaci publikovalo ve Zpravodaji Kanceláře vládního zmocněnce č. 1/2023 (<https://mezisoudy.cz/zpravodaj-kvz>). Překlad rozsudků i jejich anotace byly současně zaslány Ústavnímu soudu a dalším příslušným orgánům zapojeným do obou případů. Anotace byly dále zveřejněny na extranetu NSZ, který je elektronicky přístupný všem státním zástupcům. Průběh a současný stav výkonu rozsudků a související dokumenty jsou zveřejněny na nové webové stránce Ministerstva spravedlnosti Mezi-soudy ve zvláštní sekci věnované [výkonu rozsudků Soudu](#).⁶

Kancelář vládního zmocněnce („KVZ“) a Kancelář veřejného ochránce práv („KVOP“) ve spolupráci s GIBS a Policejní akademií ČR uspořádaly v listopadu 2022 seminář s názvem „Účinné vyšetřování ve světle mezinárodních závazků“. Semináře se zúčastnili především příslušníci GIBS, ale přítomni byli i zástupci jiných bezpečnostních sborů. Seminář byl zaměřen zejména na judikaturu Soudu, včetně výše uvedených rozsudků, a zabýval se hlavními aspekty účinného vyšetřování tvrzení o špatném zacházení ze strany policistů.

KVZ kromě toho ve spolupráci s KVOP uveřejnila překlad klíčových částí Příručky k účinnému vyšetřování a dokumentování mučení a jiného krutého, nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestání, tzv. „Istanbulského protokolu“, vypracovaného Úřadem Vysokého komisaře OSN pro lidská práva. Překlad je veřejně dostupný [zde](#) a [zde](#). KVZ také pořídila a zveřejnila překlad příručky „[Test minimálního stupně závažnosti s ohledem na věc Bouyid proti Belgi](#)“, kterou vypracovala kancelář Soudu.

A konečně, vedení GIBS a Úřad vnitřní kontroly Policejního prezidia („ÚVK“) projednaly závěry Soudu se svými podřízenými vedoucími pracovníky. Rovněž se uskutečnilo společné jednání zástupců GIBS, ÚVK, Vězeňské služby a Celní správy k obsahu rozsudků a obecněji k zajištění, aby v praxi docházelo k účinnému šetření obdobných případů.

---

⁴ Podle ustanovení § 34 odst. 1 písm. c) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, trestní odpovědnost za trestný čin zaniká uplynutím promlčecí doby, jež činí deset let, činí-li horní hranice trestní sazby odnětí svobody nejméně pět let. Mezi takové trestné činy patří i činy podle § 149 trestního zákoníku (mučení a jiné nelidské a kruté zacházení).

⁵ Ministerstvo spravedlnosti v červnu 2024 oficiálně zprovoznilo novou webovou stránku (<https://mezisoudy.cz/>) věnovanou mezinárodní ochraně lidských práv. Stránka je provozována Kanceláří vládního zmocněnce a zahrnuje databázi judikatury Soudu. Databáze obsahuje všechny rozsudky Soudu v jazyce, ve kterém je Soud vydal, dále překlady všech rozsudků Soudu proti České republice, stovky překladů nejdůležitějších rozsudků Soudu vydaných proti jiným státům a více než 1 700 anotací dalších relevantních a významných rozsudků a rozhodnutí Soudu vypracovaných v českém jazyce. Databáze navíc propojuje judikaturu Soudu s judikaturou Ústavního soudu České republiky a rozhodovací činností Evropského výboru pro sociální práva a smluvních orgánů OSN.

⁶ Rozhraní webové stránky má za cíl zlepšit viditelnost a transparentnost procesu výkonu rozsudků v České republice.

Po vynesení rozsudků KVZ ve spolupráci s GIBS, ÚVK, NSZ, KVOP, legislativním odborem Ministerstva spravedlnosti a odborem bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra analyzovala jejich obsah. V březnu 2023 KVZ uspořádala společné jednání zástupců dotčených orgánů. Po jednání proběhly individuální osobní a písemné konzultace.

Výkon rozsudků byl dále diskutován na [9.](#) a [10. jednání](#) Kolegia expertů pro výkon rozsudků Soudu a implementaci Úmluvy⁷, která se konala ve dnech 5. září 2023 a 5. května 2024.

Z jednání vyplynuly dva aspekty účinného vyšetřování, které vyžadovaly přijetí obecných opatření, aby byly respektovány požadavky plynoucí z judikatury Soudu, včetně výše uvedených rozsudků:

- odlišné pojetí Soudu a vnitrostátních orgánů ohledně závažnosti incidentů, kterými se má zabývat nezávislý orgán, tj. GIBS, potažmo jakým právně upraveným postupem se tak má dít, aby byly respektovány požadavky na účinné vyšetřování;
- absence řádného zapojení obětí údajného špatného zacházení na šetření tvrzených skutečností v rozsahu nezbytném pro ochranu jejich zájmů (srozumitelné poučení/informování o právech; možnost nahlédnutí do spisového materiálu; vyslechnutí osoby; možnost činit návrhy na provedení úkonů; informování o průběhu šetření a obdržení odůvodněných závěrů šetření).

Cílem obecných opatření v uvedených aspektech by mělo být dosažení následujícího stavu:

- rozpoznání hájitelného tvrzení o špatném zacházení (v kontextu použití síly proti osobám, případně ve spojení s verbálním ponižováním) ze strany policistů a zajištění vedení účinného vyšetřování GIBS; nemělo by v praxi docházet k tomu, aby se GIBS začala věcí zabývat v pozdějším okamžiku, než vyžaduje judikatura Soudu; šetření by zároveň mělo naplňovat určité minimální kvalitativní požadavky;
- zajištění účinné účasti obětí údajného špatného zacházení na šetření tvrzení tak, aby byly naplněny požadavky v dílčích aspektech uvedených výše, včetně srozumitelnosti poučení osob.

B. ÚČINNÉ VYŠETŘENÍ TVRZENÍ O ŠPATNÉM ZACHÁZENÍ ZE STRANY POLICISTŮ

Po analýze situace se dotčené orgány shodly na tom, že platná právní úprava na úrovni zákonů⁸ umožňuje GIBS zabývat se hájitelným tvrzením o špatném zacházení v předprocesní fázi předcházející trestnímu řízení. GIBS se proto jako nezávislý orgán může hájitelným

---

⁷ Kolegium bylo ustaveno v reakci na závazek posílit provádění Úmluvy na vnitrostátní úrovni, který členské státy Rady Evropy učinily na konferenci na vysoké úrovni „Provádění Evropské úmluvy o lidských právech: naše sdílená odpovědnost“ konané dne 27. března 2015. Kolegium je poradním orgánem vládního zmocněnce a má za úkol analyzovat rozsudky Soudu a formulovat příslušným orgánům doporučení k přijetí vhodných opatření pro výkon těchto rozsudků. Je složeno ze zástupců všech resortů, obou komor Parlamentu České republiky, nejvyšších soudů, Nejvyššího státního zastupitelství, Kanceláře veřejného ochránce práv, akademické obce a členů různých nevládních organizací působících v oblasti základních lidských práv.

⁸ Podle § 158 odst. 1 trestního řádu je policejní orgán povinen učinit všechna potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřující ke zjištění jeho pachatele. Ustanovení § 2 zákona o GIBS současně umožňuje GIBS před zahájením trestního stíhání vyhledávat, odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je příslušník policie.

tvrzením o špatném zacházení přímo zabývat.⁹ Je však třeba upravit interní předpisy a přijmout další opatření, která zajistí, aby hájitelné tvrzení nebylo přehlédnuto.

Za tímto účelem byla přijata následující obecná opatření:

Zaprvé, GIBS a policejní prezident provedli úpravu vnitřních předpisů. GIBS konkrétně v květnu 2024 zapracovala problematiku definice a správného posuzování hájitelného tvrzení a povinnosti provedení účinného vyšetřování v souladu s požadavky vyplývajícími z judikatury Soudu a Ústavního soudu do Nařízení ředitele GIBS č. 47 o plnění úkolů v trestním řízení ze dne 28. prosince 2018. Novelizovaná verze nařízení stanoví, že jakmile se GIBS dozví o hájitelném tvrzení o protiprávním použití síly či o verbálním ponižování ze strany policistů, bez zbytečného odkladu prošetří pravdivost informací a provede za tímto účelem účinné šetření k objasnění věci.¹⁰ Prověřování musí dále splňovat požadavky nezávislosti, nestrannosti, rychlosti a musí být provedeno důkladně a dostatečně.

Obdobným způsobem policejní prezident v únoru 2024 upravil svůj Pokyn č. 44/2018, o vnitřní kontrole, získávání údajů, referenčním průzkumu a vyřizování podání (vnitřní kontrolní řád). Přepřacovaný pokyn nově obsahuje definici hájitelného tvrzení (viz pozn. 10). Současně platí, že vyhodnotí-li policista prošetřující upozornění, že obsahuje informace, které lze posoudit jako hájitelné tvrzení o špatném zacházení, je jeho povinností bez zbytečného odkladu informovat GIBS.

Zadruhé, v dubnu 2024 GIBS ve spolupráci s KVZ a dalšími dotčenými orgány dokončila praktickou pomůcku pro příslušníky GIBS a policie, která má usnadnit porozumění problematice vyřizování tvrzení o špatném zacházení. Pomůcka vymezuje špatné zacházení vyžadující prošetření GIBS, znaky hájitelného tvrzení a vybrané zásady účinného vyšetřování a uvádí modelové příklady. Pomůcka je veřejně dostupná [zde](#). Byla také vložena na intranet GIBS, kde je k dispozici všem příslušníkům a zaměstnancům GIBS. ÚVK také uložil pomůcku do jednotného informačního systému a na svůj intranet, kde bude k dispozici příslušníkům policie, resp. útvarům vnitřní kontroly odpovědným za kontrolu činnosti policistů a zaměstnanců policie. A konečně, ÚVK informoval o existenci pomůcky ve svém zpravodaji a během videokonference s útvary vnitřní kontroly zodpovědnými za kontrolu činnosti policistů.

Zatřetí, závěry Soudu ve věcech *B. Ů. A Sládková* byly zapracovány do základní odborné přípravy bezpečnostních složek týkající se účinného vyšetřování. Příslušníci GIBS zařazení do příslušných oddělení byli seznámeni s obsahem výše uvedených rozsudků. Příslušné zásady budou průběžně připomínány při poradách. GIBS začlenila závěry Soudu do své základní odborné přípravy (vstupního vzdělávání) pro nové příslušníky. ÚVK navíc zapracovala oba rozsudky do systému vzdělávání příslušníků ÚVK, resp. odborů vnitřní kontroly, včetně oddělení vnitřní kontroly Ředitelství služby cizinecké policie (*B. Ů.*).

Začtvrté, již v roce 2019 provedlo NSZ vyhodnocení poznatků o úrovni a účinnosti postupu státních zástupců při vyhodnocení podání týkajících se především příslušníků policie a dalších subjektů uvedených v § 12 odst. 2 písm. b) trestního řádu. Součástí materiálu bylo kladné hodnocení týkající se odbornosti úrovně činnosti pracovníků GIBS. Hodnocení NSZ je

---

⁹ Důvodová zpráva k zákonu o GIBS výslovně uvádí, že působnost GIBS je stanovena i na předprocesní činnost podle § 158 odst. 1 trestního řádu. Jedná se o institut, který upravuje postup příslušníka GIBS před zahájením úkonů trestního řízení. Jeho smyslem je akcentovat princip iniciativy v činnosti příslušníka, který má aktivně vyhledávat poznatky.

¹⁰ Podle nařízení se hájitelným tvrzením rozumí tvrzení osoby, že byla vystavena špatnému zacházení, které není zcela nedůvěryhodné a nepravděpodobné, je možné prostorově i časově a je dostatečně konkrétní a v čase neměnné. Nařízení dále objasňuje, že hájitelné tvrzení nesmí být zaměňováno s existencí skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin.

dokladem zlepšení činnosti GIBS od doby, kdy došlo k událostem v obou předmětných případech.

C. ZAPOJENÍ ÚDAJNÉ OBĚTI ŠPATNÉHO ZACHÁZENÍ V PŘEDPROCESNÍ FÁZI (PŘED ZAHÁJENÍM TRESTNÍHO ŘÍZENÍ)

Podle vnitrostátních orgánů stávající právní úprava¹¹ nevyklučuje účinné zapojení oběti v předprocesní fázi předcházející trestnímu řízení. Tato fáze však musí při vyšetřování údajného špatného zacházení poskytovat obětem odpovídající záruky. V trestních předpisech, resp. v zákoně o GIBS, v současné době není komplexně upraveno zapojení údajných obětí před zahájením trestního řízení.¹² Právní úprava na úrovni zákona ale může být doplněna změnou stávajících interních předpisů a přijetím dalších opatření. Měla by řešit jednotlivé aspekty zapojení oběti v předprocesní fázi vyšetřování. Vnitrostátní orgány musejí údajné oběti špatného zacházení zejména poučit o jejich právech a zaměřit se na srozumitelnost sdělovaných informací. Současně musejí zlepšit kvalitu odborné přípravy, která zajistí naplnění příslušných aspektů zapojení oběti v praxi.

Za tímto účelem byla přijata následující obecná opatření:

Zaprvé, GIBS v květnu 2024 upravila své vnitřní předpisy. Konkrétně otázka účinného zapojení oběti v souladu s požadavky vyplývajícími z judikatury Soudu a Ústavního soudu byla zapracována do Nařízení ředitele GIBS č. 47 o plnění úkolů v trestním řízení ze dne 28. prosince 2018. Oběť má mít v rámci šetření přístup ke spisovému materiálu v rozsahu nezbytném pro hájení svých zájmů. Příslušník GIBS je současně povinen zejména:

- poučit oběť o jejích právech;
- umožnit oběti seznámit se se spisovým materiálem, pokud tomu nebrání vážné důvody;
- vyrozumět oběť o provedených opatřeních, pokud o to požádá;
- vyrozumět oběť o ukončení šetření.

Při uložení věci tzv. *ad acta* musí opatření GIBS obsahovat náležité odůvodnění, včetně vypořádání se s tvrzeními o údajném špatném zacházení a navrhovanými důkazy.

Zadruhé, GIBS upravila stávající vzor poučení oběti o jejích právech „*Základní informace pro oběť trestného činu a osobu blízkou*“, který je vložen do Evidence trestního řízení – jednoho z policejních informačních systémů a je používán i příslušníky GIBS. Z textu poučení je oběti zřejmé, že svých práv může využít i v předprocesní fázi trestního řízení. GIBS kromě toho zveřejnila informace pro údajné oběti a jejich práva ve srozumitelné podobě na svých [webových stránkách](#).

Zatřetí, KVOP připravila v červenci 2024 srozumitelný informační leták pro údajné oběti a jejich právní zástupce. Leták podrobně vysvětluje, jakým způsobem má oběť postupovat, kdo bude její tvrzení prověřovat, jaké informace a doklady by mělo oznámení obsahovat, co se bude dít po podání nebo odložení oznámení, doporučení pro právní zástupce

---

¹¹ Viz trestní zákoník, zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů, a zákon o GIBS.

¹² Podle ustanovení § 7 zákona o GIBS je příslušník GIBS povinen před provedením úkonu poučit osobu dotčenou úkonem o právních důvodech provedení úkonu, a jde-li o úkon spojený se zásahem do práv nebo svobod osoby, také o jejích právech a povinnostech. Podle § 30 odst. 1 písm. a) téhož zákona může příslušník inspekce při plnění svých úkolů požadovat potřebné vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění důležitých skutečností.

atd. Jakmile leták projde redakčními úpravami, bude uveřejněn na internetových stránkách veřejného ochránce práv, GIBS a policie.

Začtvrté, informování o právech obětí tvoří součást celoživotního vzdělávání příslušníků GIBS a bezpečnostních sborů, resp. policistů.

III. ZÁVĚR

Na základě výše uvedených skutečností je vláda České republiky přesvědčena, že byla přijata veškerá nezbytná individuální a obecná opatření k výkonu předmětných rozsudků. Navrhuje proto Výboru ministrů, aby dohled nad výkonem rozsudků ukončil.